

Střední škola umění a designu
a
Vyšší odborná škola restaurátorská v Brně

Návrh na restaurátorský zásah

Dochované prvky mobiliáře a vestavěného nábytku v bytě
Richarda Herdana

část K

Táflování i s dveřmi + rámování a sokl
ič. 09-002, 09-003

Obsah

1. Identifikace a umístění zkoumaných předmětů	2
2. Popis a konstrukce.....	2
3. Současný stav	3
4. Fotodokumentace	4
5. Průzkumy.....	8
5.1. Průzkum dřevin.....	8
5.2. Průzkum povrchových úprav	12
5.2.1. Průzkum pod UV světlem.....	12
5.2.2. FTIR spektrometrie	14
5.2.3. Zkouška rozpustnosti	15
5.3. XRF spektrometrie	18
6. Návrh na postup restaurování	19

1. Identifikace a umístění zkoumaných předmětů

Táflování tvoří dělicí stěnu mezi jídelnou a ložnicí. Zakrývá taky záda skříní v ložnici

2. Popis a konstrukce

rozměry:

výška 210 cm

šířka 600 cm

šířka dveří 88 cm

Táflování se skládá ze čtyř překližovaných panelů. Spoje panelů jsou překryté lištami. Táflování je dýhované tmavou dýhou. Místy je na dýze domalovaná kresba dřeva. Provedení není příliš vysoké kvality. Figura je složena z obdélníků, které střídají směr vláken v horizontálním a vertikálním směru. Jednotlivý panel je rozdělen v polovině pásem dýhy na dvě figurově stejné plochy.

Na levém kraji se nachází nenápadné dveře do ložnice, které díky navazující figuře dýhování a zarovnání splývají s celým táflováním. Dveře jsou pravděpodobně rámové konstrukce s příčkami opláštěnými překližkou. Jsou osazeny na třech závěsech, které jsou stejné jako na dveřích do předsíně a stejného designu jako závěsy v celém bytě. Dveřím chybí zapadací mechanismus. Jednalo se pravděpodobně o zapadací váleček na pružinách podobný tomu, který se dochoval na druhých dveřích do ložnice. Z nepohledové strany jsou dveře dýhované světlou dýhou. Z pohledové strany jsou dýhované tmavou dýhou s výraznou kresbou.

Táflování je na vrchní straně lemované římsou, která lemuje zbytek místnosti a tvoří také obložky dveří do předsíně. Římsa je dýhovaná tmavou dýhou s vertikálním průběhem vláken. Stejnou dýhou je dýhován zbytek nábytku v místnosti.

Dole je táflování ukončené soklem, který obíhá i zbytek místnosti.

Uprostřed je značná část, která je dýhovaná nepohledovou dýhou. Též sokl je zde přerušen. V tomto místě dle pamětníků stál bar. Bohužel se k nám nedostala žádná dochovaná fotografie.

Pod lištami je dochovaná původní nedotčená povrchová úprava, máme tedy přesnou představu, jak vypadala celá plocha. Domalovaná kresba dřeva je pod lakem nádherně sjednocená s okolím.

3. Současný stav

Legenda k mapám poškození:

Táflování je v dobrém stavu. Povrchová úprava je silně zdegradovaná. Zvláště pak u okna, kde působí více slunečního záření. Některé lišty překrývající spoje jsou uvolněny. Na dvou pravých panelech jsou světlé cákance, pravděpodobně vzniklé reakcí s nějakým rozpouštědlem (alkohol). Ve vrchní části jsou díry po zatlučených hřebících. Sokl je okopaný a poškozený, což je pravděpodobně způsobeno vytíráním podlahy. Na vrchní římse dýha na několika místech chybí a je odseparovaná. Místy se vyskytují drobné oděrky. Galvanické pokovování je oloupané. Zapadací válečkový mechanismus chybí. Zapadací plech je ohlý.

Mapa poškození

4. Fotodokumentace

Celek – tářlování v jídelně

Detail dveří, náhled shora

Detail kulové kliky a chybějícího zapadacího mechanismu

Detail ukončení soklu

Detail zapadacího plechu

Detail kulové kliky a chybějícího zapadacího mechanismu

Detail poškozené povrchové úpravy a domalované kresby dřeva

Detail poškozené povrchové úpravy a kresby dřeva

5. Průzkumy

5.1. Průzkum dřevin

Makroskopický a mikroskopický průzkum dřevin prokázal přítomnost těchto dřevin:

Pohledová dýha	makroskopicky určen francouzský ořech mikroskopicky potvrzen ořech
Korpus dveří jádro	smrk
Korpus dveří oklizení	neurčená listnatá dřevina
Dveře vnitřní dýha	pravděpodobně javor

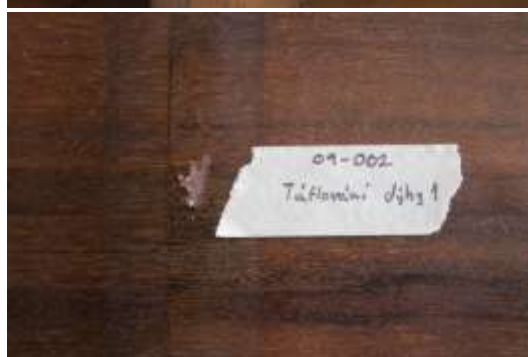
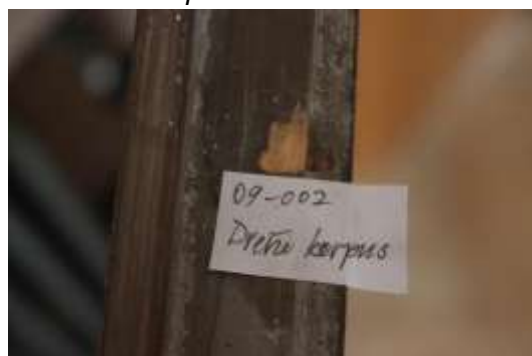
Odběrová

mapa

obložení

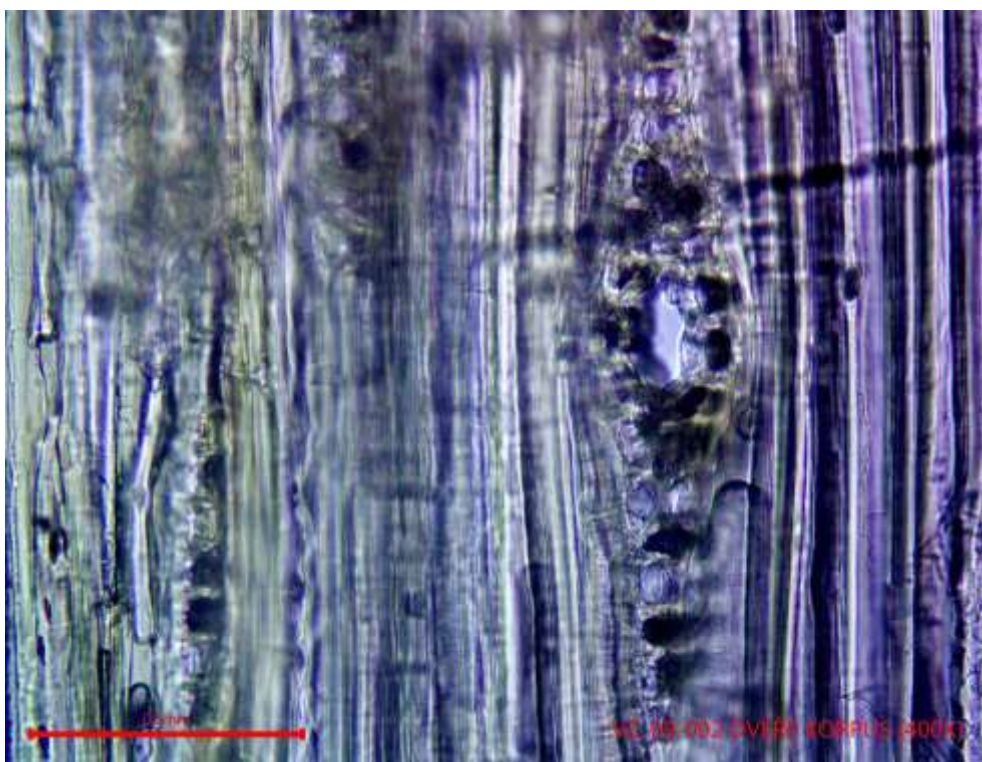

Odběrová mapa dveří

Odběrová místa

Mikroskopie, 09-002 dveře

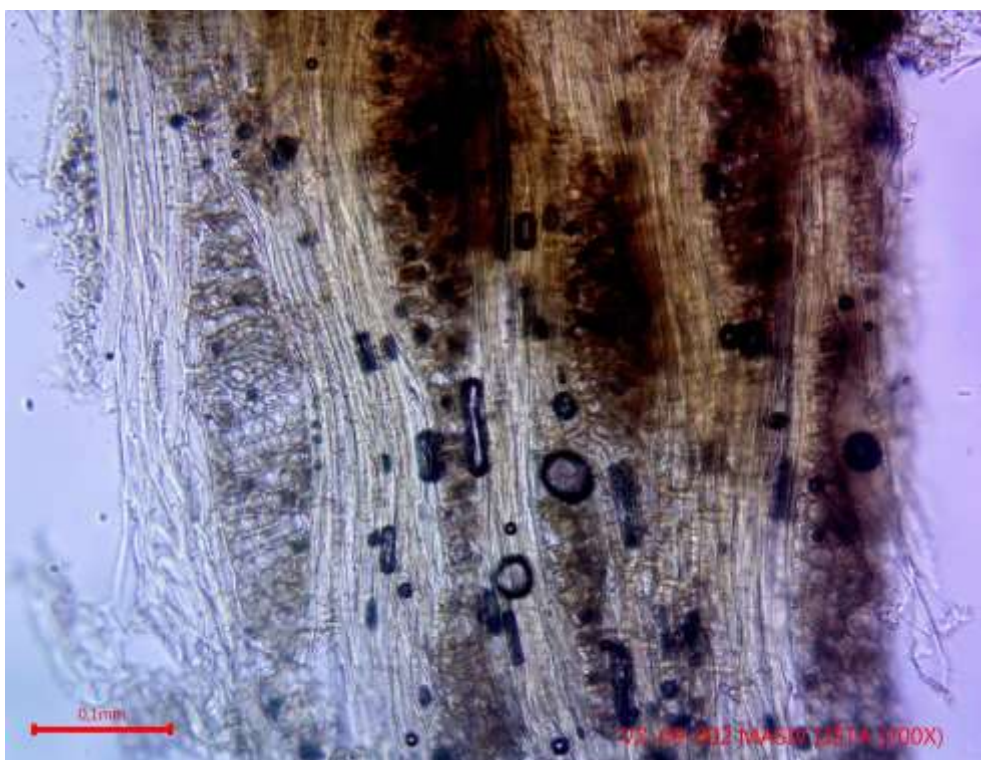
- tangenciální řez, smrk, výrazný dřeňový paprsek s pryskyřičným kanálkem

Mikroskopie, 09-002

- masiv lišta, tangenciální řez, neurčená listnatá dřevina

Mikroskopie, 09-002

- masiv lišta, tangenciální řez, neurčená listnatá dřevina

5.2. Průzkum povrchových úprav

5.2.1. Průzkum pod UV světlem

Táflování má nevýraznou naoranžovělou fluorescence. Pod UV světlem vyniká dokreslená kresba dřeva. V pravé části převažuje fluorescence namodralá. V této části je vidět také několik výraznějších modrých skvrn. Modrá fluorescence je pravděpodobně způsobena vlivem slunečního záření a následné degradace povrchové úpravy. Dveře mají v místě kontaktů s rukou modrou fluorescenci. Svrchní povrchová úprava je pravděpodobně setřená. (U fotografií byla upravena živost.)

Levá část pod UV světlem

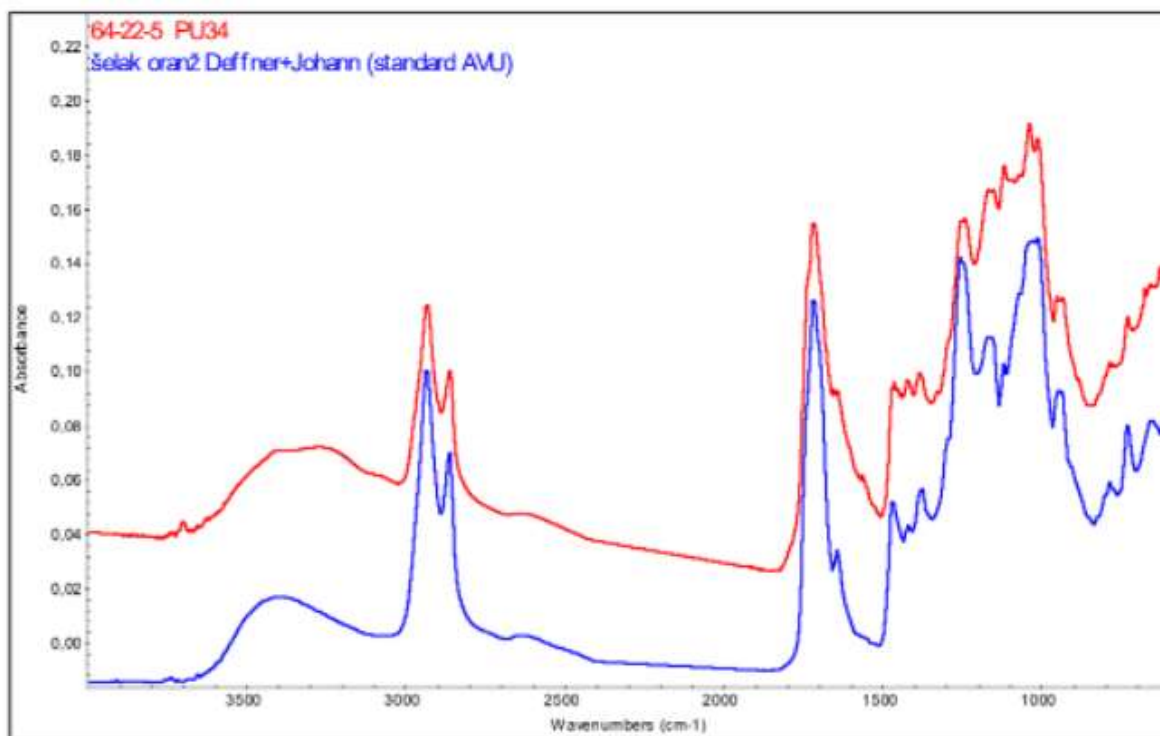
Pravá část pod UV světlem

5.2.2. FTIR spektrometrie

Spektrum povrchové úpravy v porovnání se spektrem šelaku.

Politura je šelaková.

Analýzu provedlo oddělení preventivní konzervace Národního technického muzea.

Výstupní graf FTIR spektrometrie, PU34

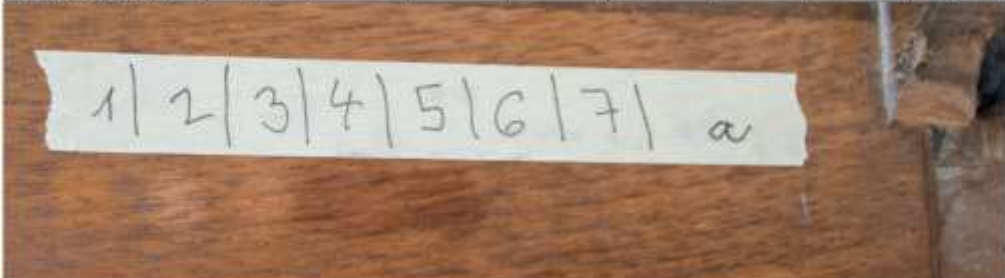

Místo odběru vzorku PU34

5.2.3. Zkouška rozpustnosti

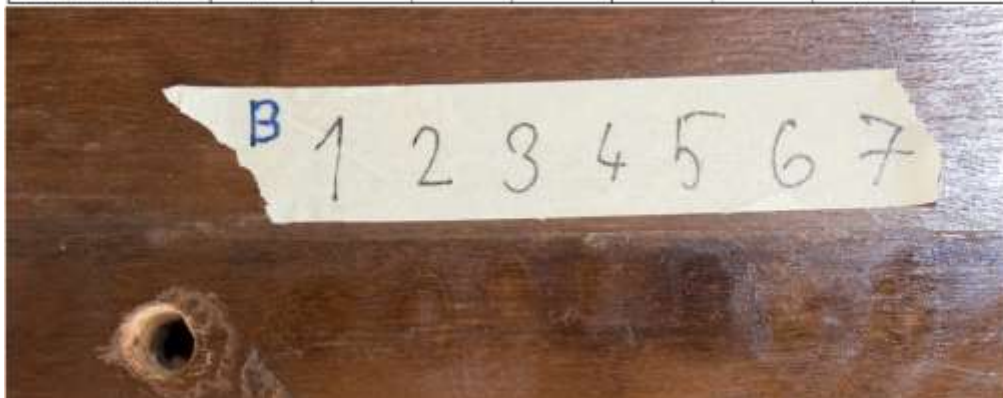
Rozpouštědlo	Označení vzorku		A (táflování)								Výsledek na vatových tyčinkách
	Popis lokace		za bufetem								
	čištění				rozpouštění						
	dobře	středně	špatně	nic	dobře	středně	špatně	nic			
1. voda	X						X				
2. ethanol	X					X					
3. aceton	X					X					
4. ředidlo C6000	X							X			
5. terpentýn	X						X				
6. toluen	X							X			
7. technický benzín	X							X			

Výsledková tabulka zkoušky rozpustnosti táflování za bufetem

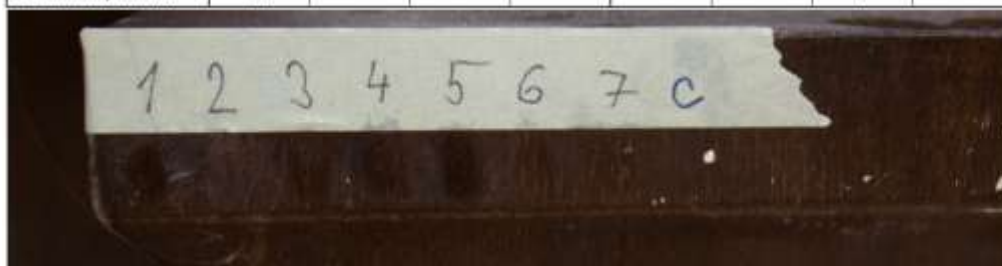
Povrchová úprava táflování za bufetem se středně rozpouštěla acetonem a ethanolem, mírná reakce nastala s vodou a terpentýnem; s ostatními rozpouštědly neproběhla reakce žádná.

Rozpouštědlo	Označení vzorku		B (táflování)								Výsledek na vatových tyčinkách
	Popis lokace		pod lištou								
	čištění				rozpouštění						
	dobře	středně	špatně	nic	dobře	středně	špatně	nic			
1. voda	X								X		
2. ethanol	X					X					
3. aceton	X					X					
4. ředidlo C6000	X								X		
5. terpentýn	X								X		
6. toluen	X					X					
7. technický benzín	X						X				

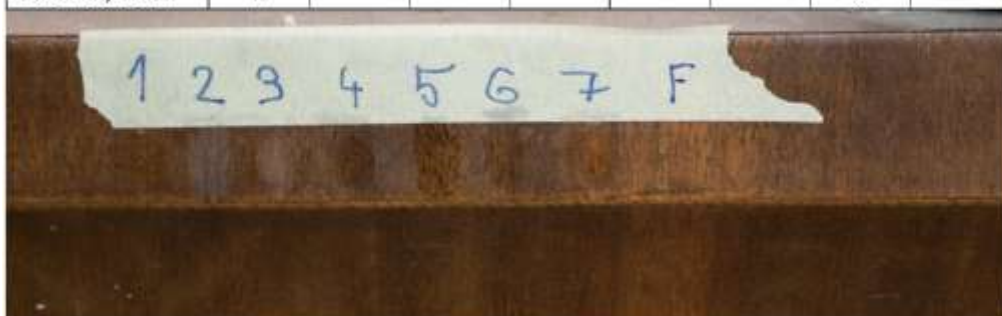
Povrchová úprava táflování v oblasti za lištou se středně rozpouštěla acetonem, ethanolem a toluenem. Mírná reakce proběhla s technickým benzinem. S ostatními rozpouštědly neproběhla reakce téměř žádná.

Rozpouštědlo	Označení vzorku	C (sokl)								Výsledek na vatových tyčinkách
	Popis lokace	Vpravo od dveří (v oblasti černé fluoescence pod UV)								
	čištění				rozpouštění					
	dobře	středně	špatně	nic	dobře	středně	špatně	nic		
1. voda	X					X				
2. ethanol	X				X					
3. aceton	X				X					
4. ředidlo C6000	X						X			
5. terpentýn	X						X			
6. toluen	X						X			
7. technický benzín	X						X			

Povrchová úprava soklu vpravo od dveří se dobře rozpouštěla ethanolem a acetonem, středně pak reagovala s vodou. S ředidlem C6000, terpentýnem, toluenem a technickým benzinem reagovala pouze mírně.

Rozpouštědlo	Označení vzorku		F (sokl)								Výsledek na vatových tyčinkách
	Popis lokace		vlevo od dveří, modrá fluorescence pod UV								
	čištění				rozpouštění						
	dobře	středně	špatně	nic	dobře	středně	špatně	nic			
1. voda	X								X		
2. ethanol	X					X					
3. aceton	X					X					
4. ředidlo C6000	X						X				
5. terpentýn	X						X				
6. toluen	X						X				
7. technický benzin	X						X				

Povrchová úprava soklu vlevo od dveří se středně rozpouštěla ethanolem, acetonem. Kromě vody, se kterou neproběhla žádná reakce, se u ostatních rozpouštědel projevilo mírné rozpouštění.

5.3. XRF spektrometrie

Místo analýzy - kovová úchytka, dveří-pokovení

Analýza prokázala přítomnost těchto kovů:

Měď 58 %

Zinek 40 %

Olovo 1.6 %

Místo analýzy-kovová úchytka dveří-podklad

Analýza prokázala přítomnost těchto kovů:

Měď 48 %

Zinek 27 %

Nikl 22 %

chrom 0,5 %

Vyhodnocení:

Klika je mosazná, galvanicky pokovená niklem se stopovým množstvím chromu.

Použitý přístroj: ruční spektrometr Innov-X Delta

Analýzu provedli: Mgr. Karel Rapouch, Mgr. Lukáš Foret, DiS. – Metodické centrum konzervace Technického muzea v Brně

Místo analýzy

6. Návrh na postup restaurování

Cílem restaurátorského zásahu je zachovat co největší množství původních materiálů a citlivě doplnit chybějící materiál.

- Kompletní demontáž a transport na dílnu.
- Očištění demineralizovanou vodou a pH neutrálním tenzidem (Syntapon L, Dehypon. koncentrace <1%)
- Fixace odlepených dřív (kostní a kožní teplý klič)
- Doplnění chybějících dřív (analogické dřeviny, textury a řezu)
- Tmelení a retušování drobných, esteticky rušivých poškození (tvrdé a měkké voskové tmely, akrylové tmely, akrylové a vodové retušovací barvy).
- Čištění a barevná korekce esteticky rušivých skvrn.
- Čištění, stabilizace a fixace kovových prvků na základě doporučení odborného pracoviště zaměřeného na restaurování kovů. K zvážení je přegalvanizování kulových klič.
- Doplnění chybějícího zapadacího mechanismu.
- Narovnání zapadacího plechu.
- K zvážení je doplnění soklu v místě, kde původně stál bufet, v závislosti na architektonickém řešení úpravy interiéru.
- Regenerace a doplnění povrchové úpravy (šelak bezbarvý čištěný bez vosku)
- Transport a montáž.